

MONARŞİ, DEMOKRASİ ve YERİNDEN YÖNETİM

Bir Politik Kültür İncelemesi: Hollanda Örneği

Bir ülkenin veya toplumun politik kültüründen bahsederken, aslında orada siyasetin işleyiş biçiminin kendine özgü yanları üzerinde konuşuyoruz. Politik kültür ilk etapta görünmeyen ve dışardan insanlara gizli kalan bir boyuttur. Siyasal alanda görünen şey, siyasi aktörlerin eylemleri ve söylemleridir. Kitlelerin ve medyanın izlediği şeyler bunlardır. Fakat biraz zahmete katlanıp aktörlerin neden böyle davrandıklarını veya söylemlerini neden belirli bir tarzda ilettiklerini inceleyince, bunların arkasında belirli değer ve normların yattığı görülecektir. İşte, politik kültür burada kendini gösterir. O geri planda ve saklıdır ama aslında çoğu şeyi belirleyen ya da etkileyen odur!

Bu çalışmanın merkezinde politik kültür ve demokrasi kavramları bulunmaktadır. Demokrasi sadece bir kavram ve fikir (idea) değil, aynı zamanda bir deneyim ve pratiktir. Bu fikir ve pratiğin sosyolojik ve kültürel antropolojik inceleme alanı olarak Hollanda örnek-olay olarak seçilmiştir. Elinizdeki eserde şu dört soruya cevap aranmaktadır:

- Demokrasi, Cumhuriyetçi ideallerle daha fazla örtüşürken, Hollandalıların kraliyetle (monarşiyle) demokrasiyi uzlaştırabilmiş olmasının tarihsel arka planı nedir?
- Toplumsal yapının farklı dini ve toplumsal güçlerle belirlendiği bir ülkede demokrasi nasıl bu kadar istikrarlı bir seyir izleyebilmiştir?
- Merkez-çevre ilişkisi bağlamında Hollanda'da demokrasinin yerel ve adem-i merkezî yapısı nasıl oluşmuştur?
- Siyasal partilerin demokrasi tasarımları ideolojik bakış açılarına göre nasıl bir farklılaşma göstermektedir? Ne tür demokrasi tasarımları bulunmaktadır?

ISBN 978-625-7558-30-3

9 786257 558303 >

MONARŞİ, DEMOKRASİ ve YERİNDEN YÖNETİM

Kadir CANATAN

MONARŞİ, DEMOKRASİ ve YERİNDEN YÖNETİM

Bir Politik Kültür İncelemesi: Hollanda Örneği

Kadir CANATAN

 istanbul Zaim
Universitesi

MONARŞİ, DEMOKRASİ ve YERİNDEN YÖNETİM

— Bir Politik Kültür İncelemesi: Hollanda Örneği —

Prof. Dr. Kadir CANATAN

İZÜ YAYINLARI NO: 88

Kitabın Adı

MONARŞİ, DEMOKRASİ ve YERİNDEN YÖNETİM
Bir Politik Kültür İncelemesi: Hollanda Örneği

Editör

Kadir CANATAN

Tasarım

Ahmet Kahramanoğlu

Baskı - Cilt

Akademi Basın Yayın Org. Tic. Ltd. Şti.
Akademi Matbaa Davutpaşa Cad. Güven İş
Merkezi C Blok 230 Topkapı-İstanbul
Tel. (212) 493 24 67
Matbaa Sertifika No: 47610

Baskı Tarihi

İstanbul, 2024 Ocak

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

www.izu.edu.tr

ISBN: 978-625-7558-30-3

İZÜ Yayınları

Yerel ve Bölgesel Politikalar AUM
Halkalı Merkez Mah. Halkalı Cad No 281
Küçükçekmece - İstanbul
444 97 98
web: www.izu.edu.tr
mail: kutuphanedanisma@izu.edu.tr
bilgi@izu.edu.tr

Sertifika No: 42061

Copyright © İZÜ Yayınları 2024

MONARŞI, DEMOKRASİ ve YERİNDEN YÖNETİM

Bir Politik Kültür İncelemesi: Hollanda Örneği

Prof. Dr. Kadir CANATAN

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	9
TAKDİM	11
GİRİŞ	13
Araştırmanın Problemi	15
Araştırmanın Amacı ve Önemi	16
Araştırmanın Yaklaşım ve Yöntemi	19

Birinci Bölüm

· KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVE ·

1.1. Politik Kültür Kavramı	23
1.2. Modernleşme ve Politik Modernleşme İlişkisi	30
1.3. Demokrasi Teorileri	36
1.4. Sonuçlar	42

İkinci Bölüm

· HOLLANDA'DA ANAYASA VE ANAYASAL KURUMLAR ·

2.1. Hollanda Anayasası: Kültür-Sosyolojik Bir Okuma	45
2.2. Tarihsel Arkaplan ve Gelişmeler	46
2.3. Anayasanın Yapısı ve İçeriği	52
2.3.1. Temel Haklar ve Değerler	52
2.3.2. Temel Örgütler ve Düzenlemeler	56
2.4. Sonuçlar	62

Üçüncü Bölüm

HOLLANDA'DA POLİTİK YAPI VE KÜLTÜRÜ ANLAMAK İÇİN ÜÇ PARAMETRE

3.1. Tarihsel Bir Uzlaşım Olarak “Monarşi”.....	65
3.1.1. Krallar Dönemi.....	70
3.1.2. Kraliçeler Dönemi.....	74
3.1.3. Sonuçlar	81
3.2. Merkez-Çevre İlişkisi: Yerinden Yönetim.....	82
3.2.1. Eyaletlerin Kökeni ve Gelişimi.....	87
3.2.2. Eyaletlerin Yapısı ve Yönetimi.....	89
3.2.3. Eyaletlerin Görevleri ve İşlevleri.....	91
3.2.4. Eyaletlerin Gelir ve Giderleri.....	94
3.2.5. Yerinden Yönetim Politikaları	96
3.2.6. Sonuçlar	101
3.3. Toplumsal Bloklaşma (Verzuiling).....	102
3.3.1. Doğu Dönemi (1870-1920)	103
3.3.2. Bloklaşmış Toplum Dönemi (1920-1960)	105
3.3.3. Bloklaşmanın Çözülme Dönemi (1960 ve sonrası).....	109
3.3.4. Sonuçlar	119

Dördüncü Bölüm

DEMOKRASİNİN HALLERİ

4.1. Siyasal Akımlar ve Partilerin Demokrasi Tasarımları.....	125
4.1.1. Liberal Demokrasi: Özgürlük ve Demokrasi İçin Halk Partisi (VVD)...	129
4.1.2. Sosyal(ist) Demokrasi: İşçi Partisi (PVDA)	146
4.1.3. Hristiyan Demokrasi: Hristiyan Demokratik Temyiz (CDA).....	159
4.1.4. Popülist Demokrasi: Özgürlük Partisi (PVV).....	167
4.1.5. Yeşil Demokrasi: Yeşil Sol Parti (GL)	179
4.2. Sonuçlar	186

Beşinci Bölüm

SAHA ARAŞTIRMASININ BULGULARI

1.1. Hollanda'nın Öncelikli Toplumsal ve Siyasal Sorunları.....	189
1.2. Hollanda Politik Kültürünün Tanımı ve Açıklanması.....	194
5.3. Siyasette “Yazılı Olmayan Kurallar” ve Siyaset-Özel Yaşam İlişkisi.....	199
5.4. Siyaset ve Bürokrasi İlişkisi	203
5.5. Siyasal Partilerin Demokrasi Tasarımları	206
5.6. Hollanda ve Avrupa’da Demokrasinin Geleceği.....	210
5.7. Sonuçlar	213
SONUÇLAR VE GENEL DEĞERLENDİRME	217
KAYNAKÇA	233
EKLER	238
EK 1: MÜLAKAT SORULARI	238
EK 2: MÜLAKAT YAPILAN KİŞİLER (Liste alfabetik olarak düzenlenmiştir).....	240